

Limmen, 20 april 2024

Mijn verhaal

Beste vrienden in het geloof.

Nu maandag 22 april is het mijn verjaardag. Ik word dan 63 jaar. Waarom zeg ik dit? Niet om een cadeautje te krijgen – natuurlijk is dat altijd leuk - maar omdat het dan 30 jaar geleden is dat ik mijn coming out heb gedaan. Ik was toen 33 jaar.

Dit gebeurde na mijn reis met de rugzak dwars door Australië. Tijdens mijn lange reis had ik gereflecteerd over mijn leven: wie ben ik? Wat wil ik? Ik wist dat ik homo was, maar beleefde het niet. Weggeduwd. Na mijn reis besloot ik om mijn gay leven te accepteren en aan te vatten. De coming out was weliswaar enkel aan mezelf. Niet aan mijn familie, noch aan mijn vrienden of werk. Het was een moeilijke en pijnlijke weg. Ik had geen enkel referentiekader. Het was onbekend terrein. Later vertelde ik het aan mijn zus en haar gezin. Ik kreeg een ongelofelijke en onvoorwaardelijke steun en liefde.

Voor mijn reis had ik stappen gezet naar de opleiding 'priester late roepingen'. Ik werkte toen al 9 jaar voor de koepelorganisatie Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de grootste onderwijsorganisator van Vlaanderen. Ik was sedert mijn jeugd actief in de parochie oa als misdienaar en lector. Na mijn reis heb ik mijn priesteropleiding niet aangevat en al mijn parochiewerk gestopt omdat ik mij als homo niet waardig vond om actief in de parochie mee te werken, hosties uit te delen. De parochie begreep het niet. Ik durfde de reden van mijn stopzetting aan niemand te vertellen. Beschaamd, gevoel van slecht zijn, angst voor de afkeuring. Eenzaamheid.

Evenwel bleef ik verder werken binnen het katholiek onderwijs, waarvan ik later 16 jaar woordvoerder werd ... zonder uit de kast te zijn. Ik was dus niet mezelf. Door een tv optreden van mijn pas nieuw aangesteld baas werd ik genoodzaakt om het tegenover haar te doen. Zij was uitgenodigd om in een prime time programma op zaterdagavond een gesprek te hebben met een moraaltheoloog. Die vroeg haar: wat doet u met een homoleerkracht die gaat trouwen met zijn vriend?' Zij antwoordde: 'Dan hebben wij als schoolbestuur een probleem'. Ik zag het interview live op tv tijdens een etentje bij homovrienden. Mijn eerste reactie was daar gaat mijn job.

Maandag ochtend heb ik onmiddellijk met haar een privé gesprek gevraagd. Ik vond dat ik tegenover haar mijn geaardheid diende mee te delen, want ingeval een journalist haar zou vragen over het thema homoseksualiteit en zij zou daar verder negatief over spreken, zou de journalist kunnen repliceren met te zeggen: 'Maar mevrouw uw woordvoerder is homo?!'. Ik kon haar niet in verlegenheid brengen als baas als één van de grootste organisaties in Vlaanderen. Het was een gedwongen coming out.

Ik begon het gesprek met te zeggen: ik ben homo en gelovig. Als je bij gelovigen zegt dat je homo bent, ontstaat er steeds een moment van stilte en daarop de reactie: 'jij bent oké, maar die van de gay pride...? Waarom ben ik alleen oké? Ik ga ook naar de pride! Wanneer je hetzelfde vertelt bij homo's, dan krijg je al wat de Kerk over homoseksualiteit zegt. Intrinsiek ongeordend en zondig. Je zit dus tussen twee stoelen. Mijn baas antwoordde dat ze verrast was door de vraag van de professor en ze de visie van de bisschoppen over homoseksualiteit niet kende en daarom

dat antwoord had gegeven. Zij had geen enkel probleem met homoseksualiteit, want haar dochter is lesbisch en in relatie en volledig aanvaard. Na dit incident hebben we verder zeer goed samengewerkt en scholen geholpen rond het thema, maar ik ben verder discreet gebleven.

Na een zware burn out heb ik beslist om het onderwijs in 2017 definitief te verlaten om mij te bezinnen wat ik met mijn leven verder zou doen. Op mijn wereldreis ging ik naar de mis en ontdekte ik queer churches. Kerken die open stonden voor gelovige lgbti'ers.

Op 12 mei 2018 werd ik, tezamen met de leden van mijn christelijke denktank Logia, uitgenodigd in privé audiëntie bij paus Franciscus. De paus sprak ons toe. Hij vroeg om een stem te geven aan de mensen zonder stem in de maatschappij. De mensen in de periferie. Dit kwam bij mij hard binnen. Als gelovige en homo was ik in de kerk aanwezig, maar onzichtbaar in mijn zijn. Ik begreep niet waarom ik niet openlijk over mijn geaardheid kon praten in de kerk die ook mijn thuis is. Paus Franciscus had met zijn uitspraak 'Wie ben ik om te oordelen' in 2013 en met zijn pauselijke exhortatie Amoris Laetitia van 2016 duidelijke stappen en uitspraken gedaan rond de aanvaarding van lgbti'ers en hun familie, hun begeleiding. Welk staatshoofd en wereldleider had en heeft zich ooit zo expliciet uitgesproken rond de aanvaarding?! Ik ben toen aan de slag gegaan: lezen, mensen ontmoeten, contacten gehad met Franse bisdommen die een lgbti+ pastoraal hebben. Zo kwam ik ook in contact met het gedachtengoed van de Amerikaanse jezuïet James Martin 'Building a bridge'.

Na vele gesprekken en lectuur: kwam ik tot 3 bevindingen : de nood aan een publieke aanvaarding van gelovige lgbti+ers en hun familie - De coming out van een kind is ook de coming out van de ouders -, een pastoraal binnen de kerk én een liturgie voor de zegening van homoseksuele koppels. In Vlaanderen gebeurde er al veel, maar vaak in clandestiniteit, in de catacomben. Ik trok mijn stoute schoenen aan en vroeg in februari 2020 een onderhoud met het hoofd van de Belgische katholieke kerk: Kardinaal Jozef De Kesel. Tot mijn blijdschap kreeg ik snel een datum en werd ik door hem persoonlijk ontvangen. Het was een warm gesprek. Tot mijn grote verbazing zei hij dat hij akkoord ging met de werkpunten. Hij gaf mij een huiswerk: stel een werkgroep samen om die drie punten uit te werken en kom dan terug met voorstellen. Ik heb toen onmiddellijk een ouderpaar gecontacteerd dat een lesbische dochter hebben om dit samen te doen. Wij waren volledig vrij in de samenstelling van onze werkgroep.

We hebben mensen samengebracht: the usual suspects zijnde de ouders met een homokind en gelovige homo's, biseksuele, lesbiennes en andere geëngageerde christenen, theoloog, die niets met het thema te maken hebben. Volledig vrijwilligerswerk en loyaal aan de kerk in uitvoering van Amoris Laetitia. We hebben intensief vergaderd vaak via videoconference, aangezien corona, vergaderd.

Een jaar later in september 2021 hebben wij onze 30 pagina's telde voorstellen bij de Vlaamse bisschoppen ingediend. Pré-synodaal werk. De Vlaamse bisschoppen hebben hier een jaar rond gewerkt – tussentijd kreeg ik feedback - en zijn ze op 20 september 2022 met hun eigen vertaling van de drie punten gekomen en hebben mij als homo en gelovige gevraagd om het geheel te dragen en te coördineren, tezamen met mijn vijf collega's in de vijf Vlaamse bisdommen, die aangeduid werden door hun eigen bisschop.

Wat doen we? Wij geven o.a. vorming aan priesters, leraren godsdienst. In de geest van de synode luisteren mijn collega's en ikzelf naar al de gelovigen die dat wensen. Bruggenbouwen tussen de twee werelden en spreken van uit getuigenis. Niet overtuigen maar getuigen: wie ben ik? Hoe sta ik in het leven? wat betekent mijn geloof voor mij? Wij maken er ook een punt van om te luisteren naar mensen die het moeilijk hebben met het thema of zelf er volledig tegen zijn. We

vinden het belangrijk om met iedereen in gesprek te gaan, in respect en waardigheid en zonder oordeel. Dit geeft soms verrassende wendingen.

Als ik mensen ontmoet begin ik bij aanvang met duidelijk te stellen dat ik niet in naam van God spreek, noch een therapeut ben. Ik wil helpen vanuit mijn opdracht van luisteren en getuigen: van welkom heten in een gastvrije omgeving. Sommige vaak negatieve reacties altijd via mail, wijzen ze zich de missie toe van advocaat van God te zijn en gaan ten strijden en vragen mijn argumenten uit de Bijbel pro homoseksualiteit te mailen. In die val trap ik niet. Ik ga geen gesprek aan van homo versus hetero, maar wel van gelovige tot gelovige in wederzijds respect. De liefde voor God, Jezus en Zijn Kerk verbindt ons. Dit vraagt natuurlijk een bereidheid en wederkerigheid. Ik leg het accent om elkaar te leren kennen. Op mijn uitnodiging tot een persoonlijke ontmoeting, volgt vaak geen reactie meer.

Het praten MET elkaar ipv van over elkaar is fundamenteel in elkaar te begrijpen en niet te vervallen in een Babylonisch spraakverwarring, noch in controversen. Vaak is het angst om wat ze niet kennen. De rainbowvlag wordt vaak gezien als een rode lap op een stier en de afkorting lgbti+ als woke. De vreemde stopt om vreemde te zijn vanaf het ogenblik van de persoonlijke ontmoeting. Jezus ging ons hier in voor. Hij ging naar alle mensen, gaf hen waardigheid.

Als betrokkenen, moeten wij alle kansen bij ontmoetingen met kerkmensen aangrijpen om over ons zelf te vertellen, zonder arrogantie of militantisme. Het gaat niet om dingen door het strop te duwen, maar met elkaar als christenen in ontmoeting te gaan. Geen Wij/Zij denken. Samen op weg gaan, 'Vergroot de ruimte van uw tent' luidde de titel van het synodaal document van Continentale fase: laagdrempelig. Ik ben dan ook blij dat onze nieuwe aartsbisschop, mgr. Terlinden, bereid is gevonden om een 'boterham'-avond te organiseren in zijn woning in aanwezigheid van gelovige lgbtiers en hun familie. Zonder agenda, zonder verslag. Zusterlijk en broederlijk naast elkaar.

Intussen zijn vanuit Rome al baanbrekende teksten gekomen: na Amoris Laetitia, Fiducia Supplicans (smekend vertrouwen), gevolgd door een persverklaring over zegening in 15 seconden en nu Dignitas Infanta (menselijke waardigheid). De constante is wel; het respect voor de homoseksuele mens, het decriminaliseren van homoseksualiteit. Evenwel staan er dan wel pijnlijke verklaringen in naar o.a. transpersonen. Het is soms een beetje Vaticanees: universeel spreken maar met lokale onderscheiding. Lastig. Worden deze teksten vooraf door mensen gelezen uit gemeenschap, artsen, parochieherders? Het zou anders zijn.

We moeten leren leven met het spanningsveld tussen de doctrine – wat ons betreft die niet gewijzigd is – en de pastoraal. Onze paus is duidelijk een pastorale herder. Dankzij hem kunnen wij nu spreken van een pastorale zegening van homokoppels. Zijn pleidooi tegen criminaliseren van homoseksualiteit redt levens.

Laat ons de tekens van hoop zien: ik las in februari in een Nederlandse krant dat Christenen een Regenboogverklaring ondertekenden waarbij zij sorry zeggen: 'vergeef ons onze veroordeling'.

Ik vond het interessant om de Column te lezen van mgr. Gerard de Korte, bisschop van 's Hertogenbosch, met als titel 'Vreemdelingschap van christen in de cultuur is geen vijandschap' waarbij hij afsluit met de volgende zin: 'Veeleer vraagt het evangelie van ons een liefdevolle, dienstbare en vriendelijke levenshouding. Zo kunnen wij tonen in vriendschap met Christus te leven'.

Beste mensen: Alles vraagt tijd. Rome en Parijs zijn ook niet in één dag gebouwd. Wie had ooit enkele jaren geleden durven dromen van een homozegening in een kerk?

Laat ons samen verder werken en samen bouwen aan onze kerk, loyaal aan die kerk, de kerk van de toekomst, waar iedereen zichzelf kan zijn en haar/zijn rol kan opnemen en participeren vanuit gelijkwaardigheid, geïnspireerd door het leven van Jezus Christus.

Ik wens de stichting RK Homo emancipatie veel succes in zijn engagement en jullie allen die zich inzetten voor een warme inclusieve maatschappij.

Dank voor uw aandacht.

Willy Bombeek